43.

והנה אפילו אם נפרש שהכונה של "ביום אחד" היא מעת לעת שלם, אבל קשה טובא, שהרי במעת לעת יש אלף וארבע מאות רגעים, ואפילו הניפם אהרן בכל הפסק כל שהוא משך כל זמנה, הניף חמישה עשר לויים בכל דקה, כל ארבע שניות תנופה [מוליך ומביא מעלה ומוריד], ואם "ביום אחד" - היינו רק ביום ולא בלילה, היה צריך לעשות כל הנ"ל במחצית הזמן הנ"ל, וכל זה למעלה מדרך הטבע, וכך כתב רבנו בחיי שהיה זה דרך נס. אלא שלפי זה קשה דמנא לן שהיה אהרן גבור, והרי על פי נס עשה כן.

מתרץ הגר"ח שמואלביץ זצ"ל[28], **כי אף שהיה שם נס, מ"מ כל זה נעשה רק משום שאהרן השקיע את כל כוחותיו בכך**, והתאמץ וניצל את כל יכולתו לעשות כאשר נצטווה, עד שנכתוב עליו "וינף אותם אהרן וגו'" ולזה יקרא גבורה! עכ"ה.

ולפי"ז צ"ל שגיבור הכוונה שמיצה את כל כוחותיו, וזה החילוק בין גדולי ישראל לשאר יראי ה', שגדולי ישראל עושים את כל מה שביכולתם הטבעית לעשות, וממילא מושפעים הם הרבה יותר משאר בנ"א, ולכך דרגתם היא הרבה הרבה למעלה מדרגת האחרים.

שמעתי הרבה פעמים ממו"ר הגר"מ גיפטר זצ"ל בזה"ל, **"המינימום הכי פחות שהקב"ה רוצה מאתנו זה המקסימום שיש בכוחינו, ומי שיעשה כן מקרי גבור"**[29].

44.

גם ברוחניות, האדם אין לו אלא שצריך לעשות את המוטל עליו, ואילו התכלית והתוצאה היא מאת ה' יתברך [מענטש טוט, און דער אויבישטער טוט אויך].

ב) הנה התורה מספרת על בתיה בת פרעה שירדה לרחוץ בנהר וראתה את תיבתו של משה - "ותשלח את אמתה ותקחה" (שמות ב-ה), וכ' רש"י וז"ל, ודרשו את אמתה את ידה ונשתרבבה אמתה אמות הרבה, עכ"ל. וזאת אומרת שהתיבה שבתוך הסוף הייתה רחוקה "אמות הרבה" ממנה, ולא הייתה אפילו הוה אמינא שעל ידי זה שהיא שלחה את אמתה שתגיע ידה לתיבה, ואעפ"כ היא שלחה ידה, וע"כ שהביאור בהתנהגותה הוא כמש"כ, שעלינו התפקיד לעשות, כפי יכולותינו, ואם נעשה כן, הקב"ה בא לעזרינו, לכן כתוב אצל בת פרעה "ותשלח את אמתה" ואמרו חז"ל "אמות הרבה".

הנה נשתרבבה אמתה אמות הרבה (סוטה יב ע"ב). התארכה ידה של בת פרעה ששים אמות [עיין 'דעת זקנים מבעלי התוס'].

מדהים במיוחד הוא, מה התחולל במוחה באותה שעה שהושיטה, או "שלחה", את ידה. הכי עלה בדעתה, שידה תהא מסוגלת להחזיק בחפץ המרוחק הימנה ששים אמה. מדוע, איפוא הושיטה את ידה?

נראה, איפוא, שלא מדובר כאן אודות ניסים בעלמא, אלא מהלך של "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו" (מכות י ע"ב).

מהלך זה אינו מהלך של "ניסים". צמוד הוא, ככל הנראה, ל"בדרך שהאדם רוצה לילך". וכפי שאמר ריש לקיש, "הבא ליטהר, מסייעין בידו". עצם הנסוח, מורה על כך, שהדבר הוא בגדר "סיוע" במהלכו של האדם הבא ליטהר. נס, הוא אירוע מידי שמים, שאינו צמוד, ואף חורג בכלל ממהלכי הטבע. הוא "בא" ממהלכים של ניסים.

45. **משא"כ** "מסייעין בידו", מחדיר את הנס, בתוך עצם המהלך.

מה שהתחולל בראשה של בת פרעה, הוא בעיקר, ליטוש ה"רוצה", עד קצה גבול היכולת של "הבא ליטהר". ולכן: "מוליכין"! - בידו![30]

46. Living Inspired / R' Akiva Tatz

Everything goes after the beginning! Pure beginnings, beginnings beyond time, cannot possibly provide a foothold for the negativity of staleness and depression. That is indeed the most fitting beginning for a code of Jewish law!

There is no negativity in the moment of new creation. While the energy of creativity is flowing, depression and despair are impossible. *The spiritual root of depression is lack of growth* in the personality. When time ticks away and nothing new is being built, when all is static, the *neshama* feels the cold hand of death.

47. **וכן** מבואר בספר חובת הלבבות (שער 'חשבון הנפש', חשבון שנים ועשרים), שכאשר האדם עושה מה שיש ביכלתו, משיג את"ב כוחות שלא בדרך הטבע חכמה והשגה גבוהה, ורק שיבין האדם שדורשים מאתו הלמעלה מדרך הטבע.

והעיקר צריך לדעת, שהאדם צריך לשאוף להגיע לדרגות נעלות, אשר מצד הטבע אכן אין בכוחו לעשות את הפעולות הנדרשות לשם השגת מעלות אלו, ואעפ"כ יש צורך לשאוף להגיע אליהן, כי צריך הוא לדעת שהוא צריך לעשות את המוטל עליו, ואילו קוצאות מעשיו אינם בידו אלא בידי הקב"ה, וממילא שבודאי יגיע לדרגות גבוהות יותר ממה שנראה בעיניו שישיג ע"י מעשיו. והן הן דברי חז"ל[31] "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, שלא קנו האבות העולם הזה והעולם הבא וימות בן דוד אלא בשביל מעשיהם הטובים ותלמוד תורה". הרי שלמרות שאין לנו כל השגה במדרגתם הנשגבה של האבות הקדושים, מ"מ חובה על כל אחד כפי ערכו, להתבונן במעשיהם ואף לשאוף להגיע במידת מה למעשיהם".

וידוע מאמר הסבא מנובהרדוק זצ"ל - **"אף פעם איני חושב על דבר אם אני יכול לעשותו - אלא אם אני חייב לעשותו, ואם אני חייב לעשותו - אזי גם אוכל לעשותו!" בדרך זו הלך כל ימיו, הלך - והצליח!**

48. In Search of Greatness - R' Freifeld

The *Chovos Halevavos* says that there is a *cheshbon hanefesh*, a way of introspection, "*al mah sheyeish biy'cholto mima'aseh ha'avodah*." A person should ask himself, he should think and question, he should take stock of who and where he is regarding his *avodah*, his serving the Almighty. He should ask himself honest questions. What can I do? What is available to me? What are my abilities? What is realistic for me? A person can wake up in the morning and say that he is going to be the next Chafetz Chaim, but that's just self-deception. It's not realistic. The *Chovos Halevavos* tells us to be realistic. Where am I? What's my situation, my predicament? What can I accomplish in *avodah*?

* After a person takes inventory of himself and seeks a relationship with the Almighty, he must determine where he is. If he doesn't daven with a minyan every day, then he must make changes in that respect if he expects a close relationship with the Almighty. He has to resolve to daven every day with a minyan, and believe me, it is a challenge for a person who's not used to it to make such a commitment. It's a major undertaking.

What about a person who goes to minyan every day? What does his *cheshbon hanefesh* tell him? What is his next step on the ladder? It could be doing an act of *chessed*. He might decide that every day he must do at least one act of *chessed*, one act that is outwardly directed, one act that turns his focus away from himself. The choice for the next step on the ladder all depends on the results of the *cheshbon hanefesh*, the introspective self-examination. Every individual knows what is particularly suited for him, as long as he takes the time and effort to think it through.

49. שיחות רקובר ג' ר' מ"ל"ש

הרי מזה שהקב"ה מטמין לכל אחד כוחות נפלאות למעלה מן הטבע, אשר האדם אינו יודע מהם כלל, ולכן יכולים לעבור עליו שנים רבות בלי להוציא כוחותיו ממחבואם וכלי לנצלם היטב, אך כשבא זמן שהאדם מחליט שצריך להם כי בנפשו הוא, אז חותר הוא בכל מאמציו לחפש אחריהם ומוצא אותם, ואז יכול לעלות על ידם לפסגי המעלות והצלחות, ואם כן הוא בגשמיות, כל שכן וכל שכן ברוחניות אשר כל מהותה של רוחניות לא שייך כלל להגבלות העולם, והאדם צריך רק לחפש בגנזותיו ולבקש בכל לבו ונפשו לגלות מטמונותיו, ואז ימצא אוצרות מלאות וגדושות מה שהקב"ה הכין לו, אשר באמצעותם יוכל להיות גדול וקדוש בישראל.